

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО - ДОРОЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань
з дисципліни «Соціальна економіка»
для студентів денної та заочної форм навчання
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО - ДОРОЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань
з дисципліни «Соціальна економіка»
для студентів денної та заочної форм навчання
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Методичною радою університету
протокол № __ від «__» __20__ р.

Харків, ХНАДУ, 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО - ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань
з дисципліни «Соціальна економіка»
для студентів денної та заочної форм навчання
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № ___ від _____

Укладач

Бабайлов В.К.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ, 2017

Укладач: Бабайлов В.К.

Кафедра економіки і підприємництва

ЗМІСТ

ВСТУП	6
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	7
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	8
Тема1. Поняття «Економіка».....	8
Тема2. Соціономіка та економіка.....	8
Тема3. Мораль.....	9
Тема4. Соціально-економічний світогляд античних авторів.....	9
Тема5. Соціально-економічний світогляд феодалізму.....	10
Тема6. Соціально-економічний світогляд капіталізму	10
Тема7. Людина в соціальної економіці.....	11
Тема8. Проблема економічного і соціального прогресу.....	11
Тема9. Економічна ефективність або соціальна справедливість	12
ЗАКЛЮЧЕННЯ.....	14
ЛІТЕРАТУРА.....	15

ВСТУП

Наявність потреби усунення недоліків і труднощів виконання студентами практичних завдань і підвищення якості результатів самостійної роботи студентів визначила необхідність в розробці відповідних допоміжних навчальних засобів у формі методичних вказівок.

Метою даних методичних вказівок є надання допомоги студентам в вирішенні най більшійше більшої кількості різних проблем виконання практичних завдань та самостійної роботи студентів.

Для досягнення цієї мети в методичних вказівках надається:

- подрібній перелік усіх практичних занять з дисципліни «Соціальна відповідальність», щоб студент заздалегідь мав можливість ознайомитись та підготуватись до вирішення відповідних практичних завдань;

- для кожного заняття розроблені мета й подрібни завдання щодо її досягнення;

- сформульовані конкретні засоби по вирішенню завдань кожної теми занять;

Методичні вказівки розроблені з урахуванням Програми й Робочої програми з дисципліни «Соціальна економіка», останніх розробок у сучасній науковій літературі й нормативних документів, особливостей підготовки студентів **денної та заочної форм** навчання підготовки бакалавра за спеціальністю 051 «Економіка».

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практичні заняття є важлива форма навчання студентів.

Вони надають можливість засвоєння, закріплення та поглиблення лекційного матеріалу.

Практичні заняття проводяться під керівництвом викладача. При цьому студенту надаються максимальні можливості для творчого характеру розв'язання всіх можливих проблем, які виникають у процесі практичного заняття.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Економіка – основні аспекти

Мета - Провести дослідження що до визначення основних аспектів економіки.

Завдання:

1. Визначення сутності економіки.
2. Дослідження еволюції поглядів на визначення економіки.
3. Зміст економіки.
4. Економіка як наука і практика.
5. Довести актуальність обраної теми.

Засоби:

- методика: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [1,2].

Тема2. Соціономіка та економіка

Мета – Встановити зв'язок соціономіки и економіки.

Завдання:

1. Визначення сутності соціономіки.
2. Надати характеристику соціономіки як науки.
3. Надати характеристику соціономіки як практиці.
4. Встановити характер зв'язку соціономіки і економіки.
5. Встановити роль та місто соціальної економіки і економічної соціономіки.

Засоби:

- методика: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;

- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [1,2].

Тема3. Мораль і соціальна економіка

Мета – визначити зв'язок моралі і соціальної економіки

Завдання:

1. Визначити сутність та зміст моралі.
2. Встановити зв'язок моралі, етиці та етикету.
3. Надати характеристику процесів гуманізації і дегуманізації.
4. Довести тісний зв'язок моралі і соціуму.
5. Узагальнити результати.

Засоби:

- методики: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [3,4].

Тема 4.Соціально-економічний світогляд античних авторів

Мета – Дослідження поглядів на соціальну економіку античних авторів.

Завдання:

- 1.Економічні і соціальні погляди Ксенофонта.
2. Економічні і соціальні погляди Платона.
- 3.Економічні і соціальні погляди Аристотеля.
4. Порівняння поглядів Ксенофонта, Платона та Аристотеля.

Засоби:

- методики: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;

- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [1,2,5,6].

Тема 5. Соціально-економічний світогляд феодалізму

Мета – Дослідження поглядів на соціальну економіку феодалізму.

Завдання:

1. Загальна характеристика епохи феодалізму.
2. Соціально-економічний світогляд середньовічного Сходу.
3. Соціально-економічний світогляд феодальної Європи.
4. Соціально-економічний світогляд середньовічної України.
5. Порівняти ці світогляди.

Засоби:

- методики: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [7].

Тема 6. Соціально-економічний світогляд капіталізму

Мета – Дослідження поглядів на соціальну економіку капіталізму.

Завдання:

1. Загальна характеристика епохи капіталізму. Погляди Джона Стюарта Міля, Леона Вальраса, Роберта Оуена.
2. Надати характеристику «економічної таблиці» Франсуа Кене, «економічного лібералізму» Адама Сміта, теорії «трьох факторів виробництва» Ж.Б.Сея.

3. Реформація соціальної економіки.
4. Кейнсіанська революція в соціальної економіці.
5. Соціальна економіка в неолібералізмі.

Засоби:

- методики: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [8].

Тема 7.Человек в соціальній економіці

Мета – Визначити сучасні проблеми соціальної економіці.

Завдання:

- 1.Загальна характеристика сучасних проблем соціальної економіці.
- 2.Місце людини у соціальної економіці.
3. Економічна людина А.Сміта.
- 4.Людина А. Сміта як – істота моральна, соціальна і економічна.
5. Узагальнення результатів.

Засоби:

- методики: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [9].

Тема 8. Проблема «економічного» і «соціального» прогресу

Мета – Встановлення зв'язку "економічного" і "соціального" прогресу.

Завдання:

1. Встановити зв'язок економічного прогресу та економічної ефективності.

2. Визначити джерела економічного прогресу.

3. Визначити поняття «економічне зростання».

4. Довести несумісність "економічного" і "соціального" прогресу.

5. Зробити висновки.

Засоби:

- методики: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;
- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [1].

Тема 9. Економічна ефективність чи соціальна справедливість

Мета – Встановлення зв'язку економічної ефективності і соціальної справедливості.

Завдання:

1. Загальна характеристика проблеми соціальної справедливості.

2. Зв'язок справедливості і рівності.

3. Справедливість по Хайєку.

4. Принцип «свободи особистості» Фрідмена; свобода і рівність.

5. Рішення проблеми справедливості Дж. Роулзом; «справедлива нерівність».

Засоби:

- методики: ВЕО и 2С70;
- ділове спілкування з викладачем;

- конспект лекцій з дисципліни «Соціальна економіка»;
- методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціальна економіка»;
- наукова література [1].

ЗАКЛЮЧЕННЯ

Розроблені методичні вказівки та їх виконання студентами буде сприяти підвищенню якості результатів практичних занять й поглибленню засвоєння основних аспектів дисципліни «Соціальна економіка».

ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Саприкіна М.А., Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: посібник / М.А. Саприкіна, М.А. Саєнсус, А.Г. Зінченко, О.М. Ляшенко, Г.А. Місько (за наук. ред. д.е.н., проф. засл. діяч. науки і техніки О.С. Редькіна). – К.: Вид-во «Фабований лист», 2011. – 480с.

2. Колот А.М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання: монографія / Київ. нац. екон. ун-т, 2003.- 230с.

3. Грішнова О.А. Людський розвиток: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2006. – 220с.

4. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О.Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009.

5. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях.- К., 2007.- 80 с.

6. Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Посібник із КСВ. «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності».- К.: Видавництво «Енергія», 2008.

7. Петров О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні: [навч. посіб.]/ Ольга Михайлівна Петроє. -К.: Центр учбової літератури, 2008. - 60 с.

8. Петров О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної соціальної політики: монографія / Ольга Михайлівна Петроє. — К.: Центручбовоїлітератури,2008.—152с.

9. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: розуміння та впровадження. — К: 2005.- 48 с.

Допоміжна:

10. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 — IV.

11. Закон України «Про екологічну експертизу» від 09 лютого 1995 року №46/95-ВР.

12. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility, 2001).

13. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція).

14. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін. Соціальна безпека: теорія та українська практика: Монографія / За ред.І.Ф. Гнибіденка, А.М.Колота, В.В.Рогового.— К.:КНЕУ,2006.—292с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань
з дисципліни «Соціальна економіка»
для студентів денної та заочної форм навчання
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

Укладач   Бабайлов В.К.

Відповідальний за випуск: Дмитрієв І.А.

Авторська редакція